

Тема № 6 *Організація обліку виконання бюджетів*

- Організація обліку виконання бюджету
- План рахунків бухгалтерського обліку виконання Державного та місцевих бюджетів.
- Облік доходів та видатків бюджету
- Звітність з виконання бюджетів

- **Бюджетний облік** – це сукупність облікових процедур про рух і стан фінансових ресурсів при виконанні бюджету та виконанні кошторисів бюджетних установ
- **Система бюджетного обліку включає:**
 - **бухгалтерський облік** – який забезпечує своєчасне та повне відображення операцій, надання користувачам інформації про стан активів і зобов'язань, результати виконання бюджетів (кошторисів) та їх змін;
 - **фінансовий облік** – ведеться з метою накопичення даних по доходи, видатки, кредитування за вирахуванням погашення і фінансування дефіциту бюджетів, а також підведення результатів виконання бюджетів (кошторисів);
 - **управлінський облік** – ведеться з метою забезпечення керівництва оперативною фінансовою і нефінансовою інформацією у визначеній формі для планування і управління, оцінки і контролю використання бюджетних коштів.

- Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України (Наказ Міністерства фінансів України 21.10.2013 р. № 885)

- В органах Казначейства ведуться **бухгалтерський та управлінський обліки**, які ґрунтуються на єдиній методологічній та інформаційній базі
- **Бухгалтерський облік** забезпечує своєчасне та повне відображення всіх операцій про виконання бюджетів, а також інших операцій, які здійснюються через рахунки, відкриті в органах Казначейства, і не відносяться до операцій про виконання бюджетів, та надання користувачам інформації про стан активів та зобов'язань, результати виконання бюджетів та зміни в них. На основі даних бухгалтерського обліку складається фінансова та бюджетна звітність.
- **Управлінський облік** забезпечує керівництво органів Казначейства оперативною інформацією для планування, управління ліквідністю субрахунків єдиного казначейського рахунку, оцінки та контролю за цільовим спрямуванням бюджетних коштів.

Бухгалтерський облік повинен забезпечувати:

- дотримання принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- взаємозв'язок даних синтетичного і аналітичного обліку;
- хронологічне та систематичне відображення всіх операцій про виконання бюджетів у реєстрах бухгалтерського обліку на підставі первинних документів та можливість відображення їх в агрегованому вигляді у звітності з метою аналізу та управління;
- відображення детальної інформації про кожну операцію та параметри операцій для складання внутрішніх звітів з метою аналізу та контролю;
- накопичення і систематизацію даних обліку в розрізі показників, необхідних для складання звітності.

- **Облікова політика Казначейства України** - це сукупність визначених у межах чинного законодавства принципів, методів і процедур, що використовуються Казначейством для ведення бухгалтерського обліку, складання та надання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів.
- Облікова політика системи органів казначейства базується на основних принципах бухгалтерського обліку, яких вони повинні дотримуватися при веденні обліку і складанні зовнішньої та внутрішньої звітності.
- Система обліку у бюджетній сфері має бути зорієнтована на модель ринкової економіки і відповідати міжнародним принципам обліку і звітності.
- Таким чином, облікова політика Казначейства повинна забезпечити у найкращий спосіб відображення результатів проведених операцій з бюджетними коштами, які обліковуються, виходячи із об'єктивності їх оцінки і впливу на прийняте рішення.

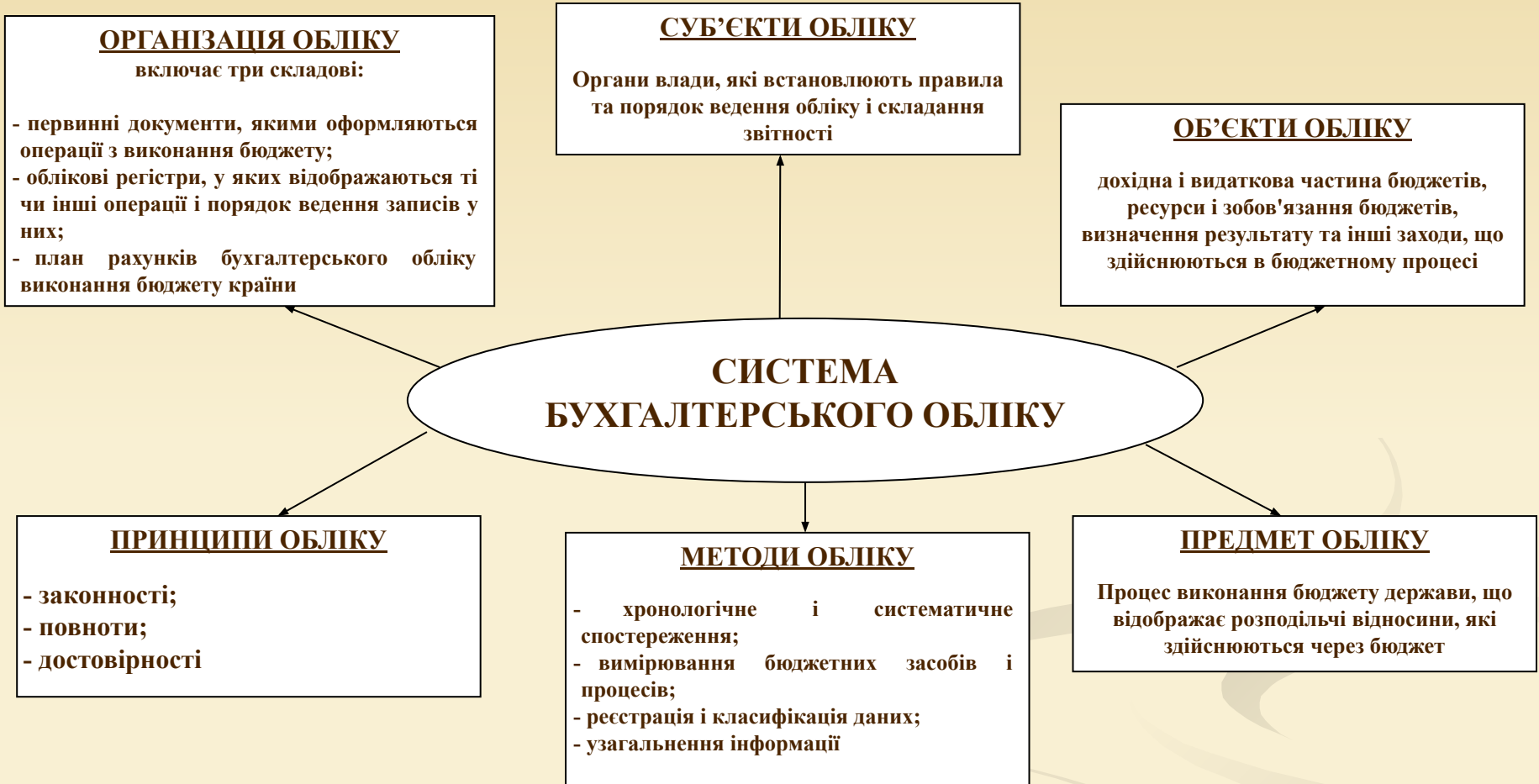

РИС. – СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

- **Бухгалтерський облік про виконання державного та місцевих бюджетів** в органах Казначейства ведеться із застосуванням програмного забезпечення, за допомогою якого в автоматизованому режимі здійснюються накопичення, обробка, систематизація та передача інформації користувачам.
- **Організація автоматизованої реєстрації і обробки даних** повинна забезпечити відображення всіх операцій, достовірність інформації, збереження її в електронному вигляді, а також можливість здійснення подальшого контролю.
- **Детальна інформація про операцію** фіксується на рівні аналітичного обліку на аналітичних рахунках.
- Аналітичні рахунки повинні містити обов'язкові параметри, визначені Казначейством України.

- **Перевірка тотожності даних** аналітичних рахунків і відповідних рахунків синтетичного обліку обов'язково **здійснюється не рідше одного разу на місяць**.
- **Звірка аналітичного обліку із синтетичним** проводиться відповідальними виконавцями за рахунками перевіркою відомості з даними відповідних рахунків **щоденного оборотно-сальдового балансу**.
- **Свідченням проведеної звірки** аналітичного обліку із синтетичним (даних перевіркою відомості з щоденним оборотно-сальдовим балансом) **є підписи посадових осіб** органу Казначейства - головного бухгалтера (заступника головного бухгалтера) та інших відповідальних працівників структурних підрозділів з питань ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів
(Наказ Казначейства від 28.11.2000 №119)

План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів органами Казначейства - систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що використовується для детальної та повної реєстрації всіх фінансових операцій і забезпечення потреб складання фінансової звітності згідно з вимогами бюджетного процесу на відповідний бюджетний рік.

- **Метою Плану рахунків** є забезпечення потреб ведення бухгалтерського обліку операцій по виконанню державного та місцевих бюджетів за касовим методом та складання фінансової звітності.
- **Завданням Плану рахунків** є здійснення детального і повного обліку операцій, пов'язаних з виконанням бюджетів, а також своєчасне надання детальної, достовірної і змістовної інформації керівництву органів Казначейства та фінансових органів, Міністерству фінансів України, статистичним відомствам, податковим органам та іншим користувачам.
- План рахунків ґрунтується на міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та звітності. Балансові рахунки в Плані рахунків класифікуються за активами та зобов'язаннями.

- **Балансові рахунки (синтетичний облік)** забезпечують інформацію про операції, які виконуються органами фінансової системи при виконанні бюджетів та їх відображення у фінансовій звітності.
- Синтетичний облік здійснюється на рівні класів, розділів, груп та балансових рахунків.
- **Детальна інформація про кожного контрагента та кожну операцію забезпечується за допомогою аналітичного обліку**, що дає змогу уникнути використання зайвої кількості окремих балансових рахунків.
- **Аналітичний облік** забезпечується за допомогою аналітичних рахунків. Відкриття будь-яких аналітичних рахунків передбачає обов'язкові параметри. Додаткова інформація, необхідна для органів фінансової системи, може бути забезпечена за допомогою додаткових параметрів, визначених самостійно. Органи фінансової системи можуть самостійно збільшувати кількість необхідних їм параметрів.

ПЛАН РАХУНКІВ

БАЛАНСОВІ РАХУНКИ

- Клас 1 – Активи
- Клас 2 – Зобов'язання
- Клас 3 – Кошти бюджетів і розпорядників бюджетних коштів
- Клас 4 - Розрахунки

БЮДЖЕТНІ РАХУНКИ

- Клас 5 – Результати виконання бюджету
- Клас 6 – Доходи бюджету
- Клас 7 – Видатки бюджету

МЕМОРАНДНІ І ПОЗАБАЛАНСОВІ РАХУНКИ

- Клас 8 – Управлінський облік
- Клас 9 – Позабалансовий облік

РИС. – Структура плану рахунків виконання бюджетів

№ п/п	Дебет/кредит рахунку	Зміст операції
Розділ II. Облік операцій за доходами		
Глава 1. Загальний фонд		
1.1.		Надійшли доходи загального фонду державного бюджету у національній валюті (<i>підстава - платіжні доручення платників податків, файл початкових платежів від СЕП НБУ</i>):
	Дебет 1711	Субрахунки єдиного казначейського рахунку
	1111*	Єдиний казначейський рахунок
	Кредит 3111	Надходження до загального фонду державного бюджету
одночасно	Дебет 6911	Контррахунок за операціями за доходами бюджетів
	Кредит 6111	Доходи загального фонду державного бюджету
Глава 2. Спеціальний фонд		
2.1.		Надійшли доходи спеціального фонду державного бюджету (<i>підстава - платіжні доручення платників податків, файл початкових платежів від СЕП НБУ</i>):
	Дебет 1711	Субрахунки єдиного казначейського рахунку
	1111*	Єдиний казначейський рахунок
	Кредит 3121	Надходження коштів спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки
одночасно	Дебет 6911	Контррахунок за операціями за доходами бюджетів
	Кредит 6112	Доходи спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки

№ п/п	Дебет/кредит рахунку	Зміст операції
Глава 3. Доходи, що розподіляються між загальним і спеціальним фондами державного бюджету		
3.1.	Надійшли кошти, які підлягають розподілу між загальним та спеціальним фондами державного бюджету (<i>підстава - платіжні доручення платників податків, звірені з виписками банків або файл початкових платежів від СЕП НБУ</i>):	
	Дебет 1711	Субрахунки єдиного казначейського рахунку
	1111*	Єдиний казначейський рахунок
	Кредит 3131	Надходження коштів, що розподіляються між загальним та спеціальним фондами державного бюджету
<i>одночасно</i>	Дебет 6911	Контррахунок за операціями за доходами бюджетів
	Кредит 6113	Доходи державного бюджету, що підлягають розподілу між загальним та спеціальним фондами
Глава 4. Доходи, що підлягають розподілу між державним та місцевими бюджетами		
4.1.	Надійшли кошти, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами (<i>підстава - платіжні доручення платників податків, звірені з виписками банків, або файл початкових платежів від СЕП НБУ</i>):	
	Дебет 1711	Субрахунки єдиного казначейського рахунку
	Кредит 3311	Кошти, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами
<i>одночасно</i>	Дебет 6911	Контррахунок за операціями за доходами бюджетів
	Кредит 6211	Доходи, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами

Глава 5. Здійснення операцій за коштами, тимчасово віднесеними на доходи державного бюджету

5.1.

Надійшли платежі, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету, що підлягають розподілу (*підстава - платіжні доручення платників податків, звірені з виписками банків або файл початкових платежів від СЕП НБУ*):

Дебет 1711

Субрахунки єдиного казначейського рахунку

Кредит 3411

Кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету, що підлягають розподілу

одночасно

Дебет 6911

Контррахунок за операціями за доходами бюджетів

Кредит 6411

Кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету, що підлягають розподілу

Глава 6. Здійснення операцій за іншими коштами, тимчасово віднесеними на доходи державного бюджету

6.1

Надійшли інші кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету (*підстава - платіжні доручення платників податків, звірені з виписками банків, або файл початкових платежів від СЕП НБУ*):

Дебет 1711

Субрахунки єдиного казначейського рахунку

1111*

Єдиний казначейський рахунок

Кредит 3412

Інші кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету

одночасно

Дебет 6911

Контррахунок за операціями за доходами бюджетів

Кредит 6412

Інші кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету

Розділ III. Облік операцій за власними надходженнями бюджетних установ та їх використанням

Глава 1. Власні надходження бюджетних установ та їх використання у грошовій формі

1.1	Надійшли кошти у національній валюті, які відносяться до власних надходжень бюджетних установ, та відповідно до законодавства є джерелом формування спеціального фонду державного бюджету (підстава - файл початкових платежів від СЕП НБУ):	
	Дебет 1711	Субрахунки єдиного казначейського рахунку
	1111*	Єдиний казначейський рахунок
	Кредит 3125	Рахунок для зарахування до спеціального фонду державного бюджету власних надходжень бюджетних установ
<i>одночасно</i>	6911	Контррахунок за операціями за доходами бюджетів
	6114	Власні кошти розпорядників коштів державного бюджету

- Обов'язковою умовою виконання органами Казначейства України операцій по закриттю рахунків є відсутність у розпорядників та/або одержувачів коштів державного бюджету залишків на рахунках [розділу 35 “Рахунки розпорядників та одержувачів бюджетних коштів в Казначействі України»](#).
- За умови наявності цих залишків бюджетних коштів вони повинні бути перераховані залежно від причини їх утворення, а саме:
 - кошти, що надійшли за КЕКВ 0000, спрямовуються у дохід державного бюджету, якщо це касові видатки, проведені у минулих бюджетних періодах;
 - кошти, що надійшли за КЕКВ 0000, зараховуються на відповідний КЕКВ, за яким проводились видатки в поточному році, з одночасним відображенням інформації на рахунках 907 групи.

- **Загальна звітність про виконання бюджетів** - це звітність органів Казначейства України та розпорядників бюджетних коштів, яка використовується для прийняття управлінських рішень щодо виконання бюджетів Казначейством України, а також Міністерством фінансів України, Кабінетом Міністрів України, Верховною Радою України, податковими органами, органами статистики, та для відкритого опублікування.
- **Загальна звітність про виконання бюджетів** поділяється:
 - за призначенням на зовнішню та внутрішню;
 - за обсягом показників на первинну та зведену;
 - за терміном складання і подання на періодичну та річну.
- **Фінансова та бюджетна звітність** - це система взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що відображають фінансовий стан бюджету та результати його виконання за звітний період.

Вимоги користувачів до звітності

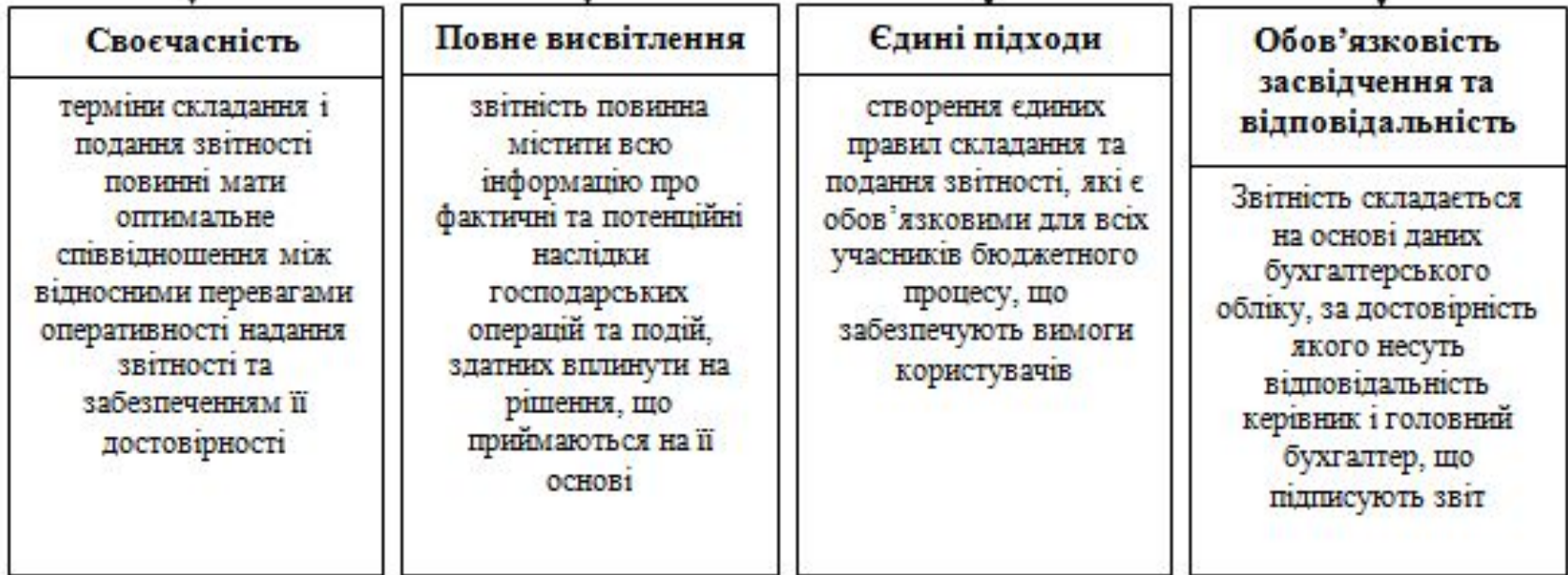

Рисунок – Вимоги користувачів до звітності

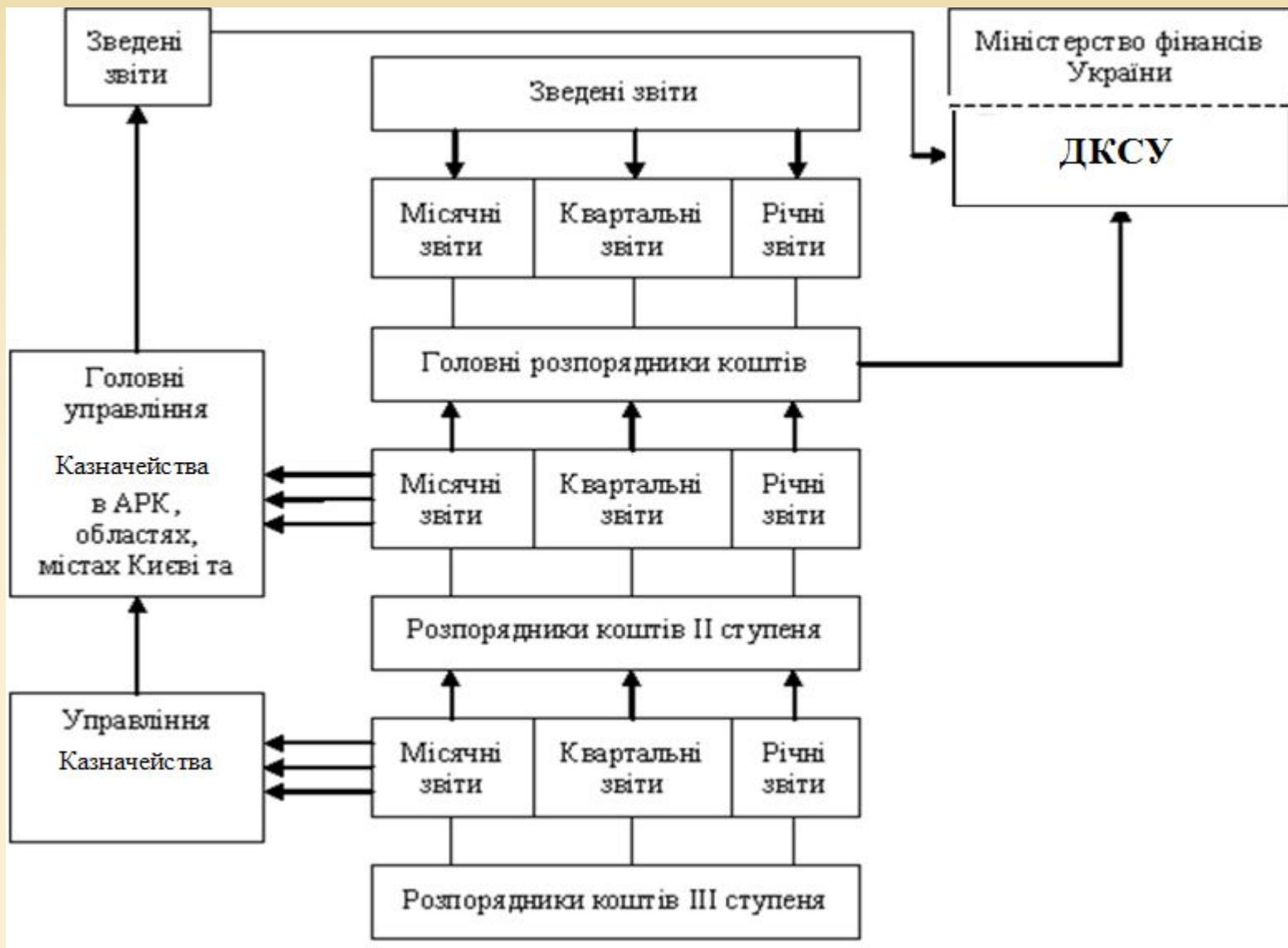

РИС. – Порядок складання і подання звітності розпорядниками бюджетних коштів та органами ДКСУ

Розпорядники бюджетних коштів складають і подають:

а) фінансову звітність за формами:

- «Баланс» (форма № 1);
- «Звіт про результати фінансової діяльності» (форма № 9д, № 9м);
- «Звіт про рух грошових коштів»;

б) бюджетну звітність за формами:

- «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду» (форма № 2д, № 2м);
- «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги» (форма № 4-1д, № 4-1м);
- «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень» (форма № 4-2д, № 4-2м);
- «Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду» (форма № 4-3д, № 4-3м);
- «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів» (форма № 4-4д);
- «Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (позики міжнародних фінансових організацій)» (форма № 4-3д.1, № 4-3м.1) ;
- «Звіт про заборгованість за бюджетними коштами» (форма № 7д, № 7м);
- «Звіт про заборгованість за окремими програмами» (форма № 7д.1, № 7м.1);
- Довідка про виконання головними розпорядниками розпису витрат спеціального фонду Державного бюджету України за програмами, які фінансуються за рахунок позик міжнародних фінансових організацій .

До складу бюджетної звітності одержувачів бюджетних коштів належить:

- «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду» (форма № 2д, № 2м);
- «Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду» (форма № 4-3д, № 4-3м);
- «Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (позики міжнародних фінансових організацій)» (форма № 4-3д.1, № 4-3м.1);
- «Звіт про заборгованість за бюджетними коштами» (форма № 7д, № 7м);
- «Звіт про заборгованість за окремими програмами» (форма № 7д.1, № 7м.1).

Бюджетна звітність про виконання державного бюджету складається та подається за такими формами:

- Звіт про виконання державного бюджету (форма 2м(к)дб);
 - Звіт про бюджетну заборгованість (форма 7 дб);
 - Звіт про використання коштів з резервного фонду державного бюджету.
-
- Для забезпечення звірки показників бюджетної звітності складається та подається Сальдовий баланс рахунків.

Статтею 80 Бюджетного кодексу України встановлено єдині форми звітності про виконання місцевих бюджетів:

а) форми фінансової звітності:

- Звіт про фінансовий стан (баланс);
- Звіт про результати виконання місцевих бюджетів (форма № 2мб);
- Звіт про рух грошових коштів (форма № 3мб);

б) форми бюджетної звітності:

- Звіт про виконання місцевих бюджетів (форма № 2ммб);
- Звіт про виконання місцевих бюджетів (форма № 2кмб(мб));
- Звіт про бюджетну заборгованість (форма № 7мб);
- Інформація про виконання захищених видатків місцевих бюджетів;
- Звіт про використання коштів з резервного фонду;
- Звіт про надання та використання місцевими бюджетами дотацій та субвенцій, отриманих з державного бюджету;
- Інформація про стан місцевих боргів;
- Інформація про стан гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, територіальними громадами боргів;
- Інформація про надані місцеві гарантії.

Таблиця 1 - Терміни подання ДКСУ місячної звітності про виконання державного бюджету

<p>Користувачі звітності</p>	<p>Місячний звіт про виконання Державного бюджету України</p>	<p>Зведені показники звітів про виконання бюджетів, інформація про виконання захищених видатків, про використання коштів з резервного фонду, про перелік здійснених операцій з державним боргом, про надані державні гарантії</p>	<p>Звіт про бюджетну заборгованість</p>
<p>Президент</p>	<p>Не пізніше 15 числа місяця наступного за звітним</p>	<p>Не пізніше 25 числа місяця наступного за звітним</p>	<p>Не пізніше 1 числа другого місяця наступного за звітним</p>
<p>Верховна Рада</p>			
<p>Кабінет Міністрів</p>			
<p>РахунРахункова палата</p>			
<p>Міністерство фінансів</p>			

Таблиця 2 - Терміни подання ДКСУ квартальної звітності про виконання державного бюджету

Користувачі звітності	Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України
Президент	Не пізніше 35 днів після закінчення звітного кварталу
Верховна Рада	
Кабінет Міністрів	
Рахункова палата	
Міністерство фінансів	

Таблиця 3 - Терміни подання звітності про виконання бюджетів ГУДКСУ

Звітність	Засобами електронного зв'язку		На паперових носіях	
	місячна	квартальна	місячна	квартальна
Звітність про виконання державного бюджету	Не пізніше 8 числа місяця, наступного за звітним	Не пізніше 21 числа місяця, наступного за звітним кварталом	-	Не пізніше 35 днів після звітного кварталу
Звіт про бюджетну заборгованість за коштами державного бюджету	Не пізніше 21 числа місяця, наступного за звітним	-	-	-
Звітність про виконання місцевих бюджетів	Не пізніше 10 числа місяця, наступного за звітним	Не пізніше 23 числа місяця, наступного за звітним кварталом	-	Не пізніше 35 днів після звітного кварталу
Звітність про бюджетну заборгованість за коштами місцевих бюджетів	Не пізніше 23 числа місяця, наступного за звітним	-	-	-
Сальдовий баланс рахунків	Не пізніше 12 числа місяця, наступного за звітним	25 числа місяця, наступного за звітним кварталом	До 25 числа місяця, наступного за звітним	Не пізніше 35 днів після звітного кварталу

Додаткова література з теми

- Бюджетний кодекс України : [прийнятий Верховною Радою 8 лип. 2010 р. № 2456-VI] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
- Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: [Закон України від 16 липн. 1999р. №996-XIV] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
- Положення про Державну казначейську службу України: [Указ Президента України від 13 квіт. 2011 р. № 460/2011] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Порядок подання фінансової звітності: [Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лют. 2000 № 419] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Про організацію роботи зі складання Державною казначейською службою України звітності про виконання місцевих бюджетів: [Наказ Державної казначейської служби України від 30 січ. 2012р. №60] – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>
- Щодо організації роботи органів Державної казначейської служби України з складання звітності про виконання державного бюджету: [Наказ Державної казначейської служби України від 24 січ. 2012р. №44] – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>
- Щодо організації роботи органів Державної казначейської служби України з складання звітності про виконання державного бюджету: [Наказ Державної казначейської служби України від 13 лют. 2012р. №52] – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>
- Щодо організації роботи органів Державної казначейської служби України з складання звітності про виконання місцевих бюджетів: [Наказ Державної казначейської служби України від 08 лют. 2012р. №49] – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>